

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2018 r.

Pozycja 62

POSTANOWIENIE

z dnia 13 marca 2018 r.

Sygn. akt Ts 6/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warszyński – przewodniczący i sprawozdawca
Małgorzata Pyziak-Szafnicka
Stanisław Rymar,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 października 2017 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 20 stycznia 2017 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący) wystąpił o zbadanie zgodności: po pierwsze, art. 96 § 3 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2015 r. poz. 1094, ze zm.; dalej: k.w.) z: art. 40, art. 42 ust. 2, art. 32 ust. 1, art. 2 Konstytucji oraz art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja), oraz art. 14 ust. 3 lit. g Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167; dalej: MPPOiP); po drugie, art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 128, ze zm.; dalej: prawo o ruchu drogowym) z art. 2 w związku z art. 31 ust. 2 zdanie drugie, art. 40, art. 42 ust. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 3 Konwencji oraz art. 14 ust. 3 lit. g MPPOiP.

Zdaniem skarżącego art. 96 § 3 k.w. oraz art. 78 ust. 4 prawa o ruchu drogowym w sytuacji, w której przesłuchiwany może podejrzewać, że osoba, prowadząc jego pojazd, była pod wpływem alkoholu, nie jest upoważniony do zeznawania nieprawdy lub odmowy zeznań. Tym samym przesłuchiwany jest zobowiązany do złożenia zeznań i „doniesienia na samego siebie” lub członka swojej rodziny, co w opinii skarżącego, poprzez zapewnienie „różnej ochrony prawa do obrony osób popełniających przestępstwo w wyniku działania z pomocą pojazdów mechanicznych, w stosunku do innych sprawców przestępstw” narusza art. 32 ust. 1 Konstytucji oraz prawo do obrony (art. 42 ust. 2 Konstytucji). Skarżący podnosi również, że nakaz „pod rygorem odpowiedzialności karnej, by dokonał samooskarżenia lub zło-

zył zeznania przeciwko członkom rodziny” jest przejawem „niehumanitarnego i okrutnego traktowania przez organy władzy publicznej” i narusza art. 40 Konstytucji. Skarżący wskazuje jednocześnie, że umiejscowienie zaskarżonych przepisów „poza przepisami karnego prawa procesowego jest niezgodne z zasadami przyzwoitej legislacji, co narusza art. 2 w związku z art. 31 ust. 2 zdanie drugie Konstytucji”.

25 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy przekazał Trybunałowi pismo skarżącego z 21 marca 2017 r. zatytułowane: „Wniosek o wstrzymanie wykonania wyroku”.

Postanowieniem z 13 października 2017 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 3 listopada 2017 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, stwierdziwszy, że wydanie merytorycznego orzeczenia jest zbędne, zaś w zakresie, w jakim podstawami skargi są postanowienia MPPOiP i Konwencji – niedopuszczalne. Trybunał zwrócił uwagę na to, że zakwestionowane w skardze przepisy były już przedmiotem oceny sądu konstytucyjnego. W wyroku z 12 marca 2014 r. (sygn. P 27/13, OTK ZU nr 3/A/2014, poz. 30) Trybunał Konstytucyjny orzekł bowiem, że art. 96 § 3 k.w. jest zgodny z art. 2 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 ust. 1 Konstytucji. Z kolei w wyroku z 30 września 2015 r. (sygn. K 3/13, OTK ZU nr 8/A/2015, poz. 125) Trybunał orzekł, że art. 96 § 3 w związku z art. 92 § 1, art. 92a, art. 88 k.w. w związku z art. 78 ust. 4 prawa o ruchu drogowym w związku z art. 41 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, ze zm.) oraz w związku z art. 183 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w zakresie, w jakim – po ujawnieniu przy użyciu rejestrującego urządzenia technicznego przekroczenia przez niezidentyfikowanego kierującego pojazdem dopuszczalnej prędkości, niezastosowania się przez takiego kierującego do znaku lub sygnału drogowego bądź prowadzenia nieoświetlonego pojazdu – przewidują ciążący na właścicielu lub posiadaczu tego pojazdu obowiązek wskazania, na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, pod rygorem odpowiedzialności wykroczeniowej, bez możliwości uchylenia się od tego obowiązku w razie powierzenia pojazdu osobie najbliższej, kiedy ta dopuściła się wykroczenia, są zgodne z art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji, z art. 42 ust. 3 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji oraz z art. 47 w związku z art. 18, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 71 ust. 1 i art. 2 Konstytucji. W zaskarżonym postanowieniu – odnośnie do wskazanych przez skarżącego jako podstawa skargi postanowień MPPOiP i Konwencji – Trybunał przypomniał, że zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji wzorcem kontroli dla zakwestionowanych w skardze przepisów mogą być wyłącznie postanowienia Konstytucji będące dla skarżącego źródłem przysługujących mu wolności lub praw.

W zażaleniu złożonym 10 listopada 2017 r. (data nadania) skarżący zakwestionował postanowienie Trybunału w całości. Wskazawszy na wyroki Trybunału z 18 listopada 2010 r. (sygn. P 29/09, OTK ZU nr 9/A/2010, poz. 104) oraz 11 października 2016 r. (sygn. K 24/15, OTK ZU nr A/2016, poz. 77), zarzucił, że wbrew temu, co stwierdził Trybunał w zaskarżonym postanowieniu, normy prawa międzynarodowego mogą być podstawami skargi konstytucyjnej. Jak stanowi bowiem art. 87 ust. 1 Konstytucji normy te mogą być źródłem wolności lub praw jednostki. Skarżący nie zgodził się także ze stanowiskiem Trybunału, jakoby obowiązek ujawnienia osoby, której właściciel lub posiadacz powierzył pojazd do kierowania, nie był wskazaniem sprawcy wykroczenia. Jak podniósł skarżący, „[j]est bowiem oczywiste, iż osoba, która prowadziła pojazd w chwili popełnienia wykroczenia musiała to wykroczenie popełnić. Faktycznie więc, bez względu na formę nazwania tej czynności, ujawnienie prowadzącego pojazd jest ujawnieniem sprawcy wykroczenia, a więc zeznaniem na jej niekorzyść”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Skarżący, odwoławszy się do orzecznictwa Trybunału dowodzi, że podstawami skargi mogą być także wskazane przez niego normy prawa międzynarodowego, bowiem także i one są źródłem wolności i praw jednostki. Skarżący nie uwzględnił więc przede wszystkim tego, że istotą skargi konstytucyjnej, o której mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji, jest ochrona przed naruszeniami konstytucyjnych wolności i praw, a nie przed naruszeniem prawa w ogóle. W związku z tym – jak słusznie zauważył Trybunał w zaskarżonym postanowieniu – podstawami tego środka prawnego mogą być tylko postanowienia Konstytucji (które są dla skarżącego źródłem jego wolności lub praw), a nie przepisy ustaw, czy też aktów prawa międzynarodowego. Skarżący, wskazawszy natomiast na orzeczenia Trybunału o sygn. P 29/09 i K 24/15, nie wziął pod uwagę tego, że zostały one wydane w innym trybie (tj. odpowiedzi na pytanie prawne sądu i wniosku podmiotu, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji) niż ten, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Skarżący nie zgadza się także ze stanowiskiem Trybunału, jakoby obowiązek ujawnienia osoby, której właściciel lub posiadacz powierzył pojazd do kierowania, nie był wskazaniem sprawcy wykroczenia. Skarżący wydaje się zatem nie dostrzegać tego, że powyższy pogląd został przedstawiony w wyroku pełnego składu Trybunału w sprawie K 3/13. Skarżący kwestionuje więc *de facto* powszechnie obowiązujące i ostateczne orzeczenie Trybunału, a nie postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie, Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p. TK – nie uwzględnił zażalenia.